

19. Zákon o myslivosti z pohledu ochrany zvířat

Oblast myslivosti je v České republice legislativně upravována **zákonem č. 449/2001 Sb., o myslivosti** a jeho prováděcími vyhláškami. Jedná se o **vyhlášku č. 245/2002 Sb.**, o době lovu jednotlivých druhů zvěře a o bližších podmínkách provádění lovu, **vyhlášku č. 323/2019 Sb.**, kterou se mění vyhláška č. 245/2002 Sb., **vyhlášku č. 553/2004 Sb.**, o podmínkách, vzoru a bližších pokynech vypracování plánu mysliveckého hospodaření v honitbě a **vyhlášku č. 491/2002 Sb.**, o způsobu stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře a o zařazování honiteb nebo jejich části do jakostních tříd.

Zákon o myslivosti upravuje zejména chov a zachování volně žijících druhů zvěře na území České republiky, dovoz a vývoz živé zvěře, výjimečné držení zvěře v zajetí a dovoz a vypouštění živočichů, kteří zatím na území České republiky nežijí. Dále upravuje tvorbu a využití honiteb, postavení a právní poměry honebního společenstva, užívání honebních pozemků, zlepšování životních podmínek zvěře, ochranu myslivosti a státní podporu udržení historické a kulturní úrovně a tradic české myslivosti. Předmětem zákona je i úprava regulace stavů zvěře, provádění lovu zvěře včetně lovu zvěře na nehonebních pozemcích a provádění lovu živočichů, kteří nejsou zvěří. Dále také kontrolu ulovené zvěře, náhradu škody způsobené zvěří a při provozování myslivosti, jakož i náhradu škody způsobené na zvěři a na mysliveckých zařízeních. Důležitá je i úprava oblasti výkonu státní správy myslivosti, dozoru a správních trestů za neplnění nebo porušení povinností.

Myslivostí se dle zákona rozumí soubor **činností prováděných v přírodě ve vztahu k volně žijící zvěři jako součást ekosystému a činnost spolků směřující k udržení a rozvíjení mysliveckých tradic a zvyků jako součástí českého národního kulturního dědictví**. Zákon o myslivosti dělí zvěř do dvou kategorií – zvěř, kterou lze obhospodařovat lovem a druhy zvěře, které nelze lovit. Lovem lze obhospodařovat daňka skvrnitého, jelena evropského a běloocasého, jezevce lesního, kamzíka horského, kozu bezoárovou, králíka divokého, kunu lesní a kunu skalní, lišku obecnou, muflona, ondatru pižmovou, prase divoké, siku Dybowského, siku japonského, srnce obecného, tchoře tmavého a stepního a zajíce polního. Z pernaté zvěře pak bažanta královského, bažanta obecného, hrdličku zahradní, holuba hřivnáče, husu běločelou, husu polní a husu velkou, kachnu divokou, krocana divokého, lysku černou, orebici horskou, perličku obecnou, poláka chocholačku, poláka velkého, straku obecnou, špačka obecného a vránu obecnou.

Uživatel honitby je povinen zajišťovat v honitbě chov zvěře v rozmezí mezi minimálním a normovaným stavem zvěře. Za honitbu je soubor souvislých honebních pozemků jednoho nebo více vlastníků, v němž lze provádět právo myslivosti, kromě částí, které jsou zákonem vyňaty. Vyňaty jsou pozemky uvnitř hranice obce, pozemky zastavěné, sady, zahrady a školky, které jsou řádně ohrazené, oplocené pozemky sloužící k farmovému chovu zvěře, obvod dráhy, dálnice, silnice, letiště se zpevněnými plochami, veřejná a neveřejná pohřebiště a dále pozemky, které byly za nehonební prohlášeny rozhodnutím orgánu státní správy myslivosti.

Důležitými údaji jsou normované a minimální stavy zvěře. Jedná se o číselné údaje, které stanoví orgán státní správy myslivosti v průběhu uznávání honitby. Tyto stavy jsou stanoveny

pro jednotlivé druhy zvěře, která je na daném území myslivecky obhospodařována. Normovaným stavem zvěře se rozumí nejvyšší únosný počet kusů zvěře, který může být v dané honitbě chován. Odvíjí se od konkrétní jakostní třídy honitby a stavu ekosystému. Minimálním stavem zvěře je pak počet kusů zvěře, kdy daný druh ještě není ohrožen na své existenci a přirozená biologická reprodukce je zajištěna bez problému. Při poklesu tohoto stavu se zvěř nesmí lovit a musí se zajistit úkony pro zachování druhu. Uživatel honitby je pak povinen udržovat cílové stavy zvěře v rozmezí mezi stavy normovanými a minimálními. Při převýšení normovaného stavu totiž dochází k ekologické zátěži území a k porušení ekologické rovnováhy. Zvěř, která převyšuje normované stavy, musí být regulována lovem.

Doba lovu zvěře je stanovena prováděcí vyhláškou k zákonu o myslivosti č. 245/2002 Sb. V důsledku vysokých početních stavů některých druhů zvěře byla vydána vyhláška č. 323/2019 Sb., která upravuje dobu lovu zvěře v období 1. ledna 2020 až 31. března 2025. V době, kdy zvěř není dle vyhlášky možno lovit je zvěř tzv. hájena.

Lov zvěře smí být prováděn jen způsobem odpovídajícím zásadám myslivosti, zásadám ochrany přírody a ochrany zvířat proti týrání. Zakazuje se chytat zvěř do ok, na lep, do želez, do jestřábích košů, tluček, nášlapných pastí a pomocí háčeků a chytat ondatry do vrší. Zakazuje se lovit zvěř způsobem, jímž se zbytečně trýzní, trávit zvěř, nebo ji usmrcovat plynem. Dále také lovit zvěř do sítí (pokud nejde o odchyt za účelem zazvěřování nebo o ornitologický výzkum, odchyt handicapované zvěře a další výjimky dané § 14 odst. 6 zákona č. 246/1992 Sb.), lovit zvěř pernatou na výrovkách, nebo lovit zvěř s použitím živých živočichů jako návnad. Zakazuje se nahánět srnčí zvěř pomocí ohařů a ostatní spárkatou zvěř nahánět pomocí psů vyšších než 55 cm kohoutkové výšky a také lovit sluky vyháněním pomocí psa a plašením s honci. Zakazuje se lovit zvěř s pomocí elektrických zařízení, zdrojů umělého osvětlení, zrcadel, zařízení pro osvětlení terče, zaměřovače zbraní, reprodukční soustavy s hlasy zvěře, výbušnin, mechanismů pohybujících se po zemi, nad zemí nebo po vodě (výjimkou je loď plovoucí méně než 5 km/hod). Je zákaz střílet zvěř jinou zbraní než loveckou (dlouhou palnou zbraní kulovou, brokovou nebo kombinovanou určenou k loveckým účelům), střílet zakázanými zbraněmi, jejich doplňky a střelivem, nebo zbraní poloautomatickou či automatickou se zásobníkem na více než 2 náboje. S výjimkou prasat divokých a lišek obecných se zakazuje lov v noci.

Je zakázáno dávat do krmiva lákací a narkotizační prostředky (výjimkou je odchyt), lovit zvěř v době nouze ve vzdálenosti do 200 m od krmelců a slanisk, střílet zvěř na hnízdech a vystřelovat hnízda. Nesmí se lovit zvěř na pozemcích, kde probíhá sklizeň zemědělských plodin a na sousedních pozemcích ve vzdálenosti 200 m od hranice sklizených pozemků a lovit dalšími zákonem stanovenými způsoby.

Vznikne-li potřeba jednorázově omezit nebo trvale regulovat stavy některého druhu zvěře, případně i jiných živočichů ve městech (například zdivočelých holubů ve městech) na nehonebních pozemcích, povolí lov na těchto pozemcích na žádost jejich vlastníků nebo nájemců nebo z vlastního podnětu orgán státní správy myslivosti.

Uživatel honitby je povinen navrhnout orgánu státní správy myslivosti ustanovení mysliveckého hospodáře. **Myslivecký hospodář** je při své činnosti oprávněn usmrcovat toulavé psy a kočky a další zvířata škodlivá myslivosti, zdivočelá domácí zvířata a volně se pohybující zvířata z farmových chovů zvěře (podrobnosti popsány níže). Hospodář musí složit hospodářské zkoušky.

Uživatel honitby je též povinen pro každých započatých 500 ha honitby navrhnout orgánu státní správy myslivosti ustanovení jedné myslivecké stráže. Myslivecká stráž je oprávněna

požadovat od osob, které jsou v honitbě se střelnou zbraní nebo jinou loveckou výzbrojí, předložení zbrojního průkazu, průkazu zbraně, loveckého lístku, povolenky k lovu a potvrzení o povinném pojištění, případně průkazu, kterým lze prokázat jméno, příjmení, datum narození a místo trvalého či přechodného pobytu. Dále je oprávněna zastavit a prohlížet v honitbě dopravní prostředky, je-li důvodné podezření, že přepravují neoprávněně nabytou zvěř. Smí též zadržet osobu, kterou přistihne v honitbě při neoprávněném lovu, nebo jiné zákonem zakázané činnosti, případně při lovu se zakázanou loveckou výzbrojí či střenou zbraní, odebrat osobám zakázanou loveckou výzbroj, případně loveckého psa či ulovenou nebo chycenou zvěř, osobu vykázat z honitby a neprodleně informovat Policii České republiky.

Myslivecká stráž a myslivecký hospodář smí v honitbě usmrcovat toulavé psy, kteří mimo vliv svého vedoucího a ve vzdálenosti větší než 200 m od nejbližší nemovitosti sloužící k bydlení pronásledují zvěř. Toto oprávnění se nevztahuje na psy ovčáckých a loveckých plemen, na psy slepecké, zdravotnické, záchranářské a služební. Obdobně smí usmrcovat potulující se kočky ve vzdálenosti větší než 200 m od nejbližší nemovitosti sloužící k bydlení. Rovněž smí **po předchozím oznámení místně příslušnému obecnímu úřadu** usmrcovat zdivočelá hospodářská zvířata a dále volně se pohybující označená zvířata z farmových chovů ve vzdálenosti větší než 200 m od nehonebního pozemku, na němž je farmový chov provozován. Dále smí usmrcovat mývala severního, psíka mývalovitého, norka amerického nebo nutrie říční a další vyhláškou stanovené zavlečené druhy živočichů v přírodě nežádoucí. Po usmrcení psa, kočky nebo hospodářského či zvířete ve farmovém chovu je myslivecká stráž povinna **neprodleně informovat vlastníka** (pokud je známý) a sdělit mu místo usmrcení zvířete, případně jej na místo doprovodit.

Uživatel honitby je povinen zajistit sledování a dohledání postřelené nebo jinak poraněné zvěře, a to i takové, která přeběhne nebo uletí do cizí honitby nebo na nehonební pozemky. Dohledávající osoba je oprávněna vstoupit na pozemky cizí honitby a na neoplocené nehonební pozemky, po předchozím vyrozumění vlastníka pozemku či uživatele cizí honitby. Dohledávku na oploceném pozemku je možno provést po souhlasu vlastníka nebo nájemce. Dohledaná zvěř patří uživateli honitby, z níž přeběhla nebo uletěla. To že má uživatel povinnost provést dohledávku neznamená, že má povinnost zvěř dohledat, protože ne vždy se podaří zvěř dohledat.

Každý kus ulovené nebo nalezené užitkovatelné zvěře spárkaté musí být ihned po ulovení, nalezení nebo po dohledání označen nesnímatelnou plombou. Plomby vydává uživatelům honitby orgán státní správy myslivosti. U ostatní zvěře na společných lovech musí být při přepravě více než 10 kusů vystaven lístek o původu zvěře. Ke každému kusu spárkaté zvěře musí přepravující osoba mít i lístek o původu zvěře, z něhož je patrné datum ulovení, honitba, v níž byl uloven a číslo plomby. Tento lístek se předává příjemci zvěře. Příjemce pak lístek a sejmutou plombu uchovává 1 měsíc ode dne převzetí. Obchodník se zvěřinou nebo osoba spotřebovávající zvěřinu k pohostinské činnosti je povinen lístek a plombu uchovávat 6 měsíců od nabytí zvěřiny.

Uživatel honitby nese odpovědnost za škodu. Je povinen hradit škodu, která byla v honitbě způsobena provozováním myslivosti, nebo kterou způsobila zvěř na honebních pozemcích, polních plodinách, vinné révě nebo lesních porostech či ovocných kulturách.

Dozor v oblasti myslivosti provádí orgány obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, krajských úřadů, případně Magistrátu města Prahy. Tyto spadají pod působnost Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí.

Literární zdroje jiné než právní předpisy:

Drmota, J. 2011. Lov zvěře v našich honitbách. 1. vydání. Praha: Grada.

Drmota, J. 2019a. Základy mysliveckého plánování. Myslivost: stráž myslivosti 67: 86-87.